

Tendențele și provocările actuale ale educației nonformale

O voce care a evidențiat impactul negativ al educației (formale) asupra resursei umane afectând performanța societăților este Sir Ken Robinson. În cartea sa *O lume ieșită din minți – revoluția creativă a educației*¹, tradusă de curând în limba română, mesajul său este clar – școala nu ajută tinerii să-și cunoască talentele și să le cultive pentru a valorifica potențialul extraordinar al acestora și a declanșa creativitatea înnăscută, care este principalul producător de cunoaștere.

În România, sondajele de opinie – după C. Schifirneț² - plasează școala alături de biserică printre instituțiile, în care majoritatea populației are încredere. Dar “starea reală a învățământului este destul de precară”, subliniază autorul. Tinerii sunt nemulțumiți de modul în care școala pregătește pentru viață și de aplicabilitatea cunoștințelor predate. Este apreciată însă contribuția școlii la formarea culturii generale.

În timp ce în educația formală, elevii au puțină încredere în profesorii lor, simțindu-se neînțeleși de către aceștia, ei au mai multă încredere în formatorii din educația nonformală, deoarece oferă în mai mare măsură suportul cognitiv și emoțional dorit.

Pe plan internațional se pune un mare accent pe tehnicile de evaluare a competențelor dobândite prin participarea la diferite activități de formare. Se recomandă evaluarea participanților atât la începutul activității, cât și pe parcurs și la finalul ei. Determinarea impactului trebuie să fie o activitate permanentă și desfășurată la nivelul fiecărui participant. Numai în acest fel, educația nonformală poate asigura recunoașterea sa completă în societate și poate ridica pretenții la o finanțare publică conștientă³.

Strategia europeană - „Reorganizarea învățământului” - vizează o schimbare radicală a sistemelor educative, concentrându-se mai mult asupra „rezultatelor învățării”, și anume asupra cunoștințelor, competențelor și aptitudinilor pe care le dobândesc elevii. Simplul fapt de a fi participat la procesul educațional, nu mai este suficient. În plus mai trebuie îmbunătățite considerabil și cunoștințele elementare în materie de citit, scris și socotit și trebuie dezvoltate sau consolidate competențele antreprenoriale și spiritul de inițiativă. De aceea, „pentru a se asigura o mai mare compatibilitate a învățământului cu necesitățile elevilor și ale pieței muncii, metodele de evaluare trebuie adaptate și modernizate. De asemenea, strategia face apel la statele membre să consolideze legăturile dintre școală și angajatori, să apropie întreprinderile de sala de clasă și să le permită tinerilor să descopere universul muncii prin intensificarea activităților de învățare într-un mediu profesional.”⁴

¹ Robinson, Ken (2011): *O lume ieșită din minți – revoluția creativă a educației*, Editura Publica, București (<http://www publica.ro/ken-robinson-o-lume-iesita-din-minti.html>)

² Schifirneț, C. (2000) *Deficitul de educație*, în rev. Paideia, nr. 3-4, p. 36.

³ Mitulescu, Sorin (cercet.pr.I, dr.), Simache, Daniela (cercet. pr.III) (2008), *Experiențe educaționale nonformale în educația tinerilor*, p. 43.

⁴ Moșiu, Oana (2013): *Raport de analiză și recomandări pentru dezvoltarea unei politici publice și a unei strategii pentru susținerea educației nonformale în sistemul educațional*, elaborat în cadrul proiectului „IMPACT – model de educație

O altă provocare a educației nonformale ține de faptul că nu există încă o rețea de formatori pentru educația nonformală, în cadrul căreia cadrele didactice și-ar putea însuși avantajele și tehnicile acestui tip de învățare. La aceasta se adaugă și faptul că angajamentul guvernului, exprimat în politica educațională de-a oferi resurse și suport educației nonformale este minimal.

Cu toate acestea, propunerea de intercalare a metodologiilor, precum și o modificare de atitudine, un sistem public de educație deschis la metode nonformale se impune ca nevoie stringentă în vederea creșterii calității educaționale.

Relaționarea dintre elevi și formatori (spre exemplu în comunicarea cu profesorii, tinerii trebuie să aibă curajul să ia inițiativa, să știe cum să întrebe și să discute cu profesorii), presupune **abilități de viață** (comunicare, acceptarea celorlalți, organizarea activităților, stabilirea obiectivelor, planificare pe termen lung, respectul față de ceilalți, orientarea spre acțiune).

Tinerii au nevoie să fie stimulați să-și dezvolte **gândirea critică** (interpretarea experiențelor, competența de a evalua, reflexivitate, filtru personal), capacitatea de analiză (argumentare, dezbateri, găsirea unor soluții), creativitatea și autoresponsabilizarea.

Tinerii au **nevoie de practică, de a experimenta**, de aplicare efectivă a informațiilor teoretice învățate, ori chiar să se lovească de greutăți și să extragă singuri concluzii privind experiențele lor.

S-a identificat nevoia de ancorare în realitatea tinerilor și nevoia unei educații cât mai bune în ceea ce privește aspectele financiare ale vieții, numărul de inițiative de antreprenoriat fiind în număr destul de mic.

Nu în ultimul rând, pentru a avea inițiativă și pentru a-și asuma noi provocări, tinerii au nevoie de **încredere în propriile forțe**.

Programul **Școala Altfel**, parte a strategiei de apropiere a educației nonformale de cea formală, prin care tinerii sunt educați în școala românească, deși are meritul de a fi deschis apetitul pentru activitățile în context nonformal, totuși are menirea de a depăși neajunsurile ce o caracterizează, cum ar fi: foarte multă birocrație, foarte multe planificări, ședințe lungi pentru organizarea activităților, ofertele ONG-urilor au fost comunicate ori prea târziu ori nu au fost bine primite, unele școli au așteptat ca doar ONG-urile să organizeze activitățile în Școala Altfel, fonduri inexistente, termene scurte de analizare și prin urmare, greu de respectat, rigiditatea raportărilor, metodologie vastă, elevi dezamăgiți, deși au fost dornici să fie incluși în activități nonformale și nu în ultimul rând, multe activități sunt superficiale și irelevante.

În concluzie, despre Școala Altfel, Cristi Moldovan de la Cercetașii României a declarat: *“Dintre părțile bune, în primul rând, menționez inițiativa de a mixa educația formală cu educația nonformală, ceea ce este o idee superbă, pentru că răspunde nevoilor copiilor din școli mult mai repede decât educația formală simplă, prin tehnicile formale. Ca părți negative, deși ideea este incredibil de bună, modul în care s-a aplicat nu este cel mai fericit. Ar fi de dorit o mai bună*

comunicare între instituții, între persoanele din instituții, și transmiterea mesajului complet dintr-o parte în alta. Telefonul fără fir nu funcționează într-un proiect de asemenea anvergură, de aceea trebuie informații complete, măsurabile, specifice, pe scurt: SMART.”

Prof. Elena RUSU

Școala Gimnazială "Nicolae Iorga" Grindu